

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
УО «Белорусский государственный экономический университет»

**ЭКОНОМИЧЕСКИЙ
МЕХАНИЗМ ФОРМИРОВАНИЯ
НАЦИОНАЛЬНОЙ МОДЕЛИ РАЗВИТИЯ
ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ**

Материалы
научно-практической конференции

Пинск, 22–23 февраля 2005 года

Минск 2005

УДК 338.2(476)

ББК 65.9(4Бел)

Э40

Редакционная коллегия:

доктор экономических наук, профессор *П.В. Лециловский*
кандидат экономических наук, доцент *С.В. Сплошнов*
кандидат экономических наук, доцент *В.С. Филипенко*
кандидат физико-математических наук, доцент *В.В. Митянок*
кандидат экономических наук *Л.Ф. Киндрук*
кандидат экономических наук *В.М. Мальцевич*
кандидат сельскохозяйственных наук *Т.Б. Рошка*
кандидат педагогических наук *Г.Ф. Вечорко*

Утверждено Редакционно-издательским советом университета

Э40 **Экономический механизм формирования национальной модели развития экономики Республики Беларусь [Текст] : материалы науч.-практ. конф.** (Пинск, 22–23 февр. 2005 г.). — Мн. : БГЭУ, 2005. — 151 с.

ISBN 985-484-282-7.

УДК 338.2(476)

ББК 65.9(4Бел)

ISBN 985-484-282-7

© УО «Белорусский государственный
экономический университет», 2005

БЕЛАРУСЫ І РЭЧЫ ПАСПАЛІТАЙ У КАНТЭКСЦЕ ЭТНІЧНЫХ ТЭОРЫЙ XX СТАГОДДЗЯ

С.А. Фядзечка

*Філіял УА «Беларускі дзяржаўны
эканамічны ўніверсітэт» у г. Пінску*

На пачатку XX ст. польска-беларускія адносіны ў чарговы раз змяняліся пад ціскам знешніх абставін. У выніку Першай сусветнай вайны на тэрыторыі Усходняй Еўропы ўзнік шэраг новых дзяржаў з даўнімі традыцыямі дзяржаўнасці. Менавіта ў гэты час павінна была адбыцца рэканструкцыя традыцыйных адносін.

Праблема беларуска-польскіх адносін растварылася ў больш істотных праблемах стварэння беларускай нацыі. Напрыканцы XIX ст. дамінаючымі этнічнымі працэсамі былі спробы нацыянальнай кансалідацыі беларусаў ва ўмовах дамінавання рускасці ў грамадска-палітычным жыцці і яўрэйскага насельніцтва ў сацыяльна-эканамічным. Таму паўстаўшая ў 1918–1919-х гг. праблема адносін з новай польскай дзяржавай была калі не абсалютна новай, дык значна забытай і ператворанай дзякуючы тым мадэрнізацыйным працэсам, якія адбываліся на тэрыторыі Беларусі за апошнія стагоддзе.

Пры вывучэнні беларуска-польскіх адносін безумоўна актуальна праблема вызначэння сутнасці становішча беларусаў у II Рэчы Паспалітай. У гэтым выпадку патрэбна размежаваць такія формы існавання этнасу, як этнічная група і меншасць. У большасці выпадкаў гэтыя формы аб'ядноўваюцца.

Аднак у сацыялогіі меншасцю прынята лічыць па ўжо стаўшым класічнай рабоце Вірта «групу людзей, якія з нагоды культурных ці геаграфічных умоў апынуліся ў грамадстве, у якім жывуць, з'яўляючыся аб'ектам інтэграцыйнай дыскрымінацыі». Гэта адзначае перад усім, што меншасць займае ў грамадстве горшую пазіцыю па шэрагу істотных для яе пытанняў і ўсведамляе гэта. Гэта не абавязкова павінна быць меншасная група ў сэнсе колькасці. Не кожная меншасць з'яўляецца этнічнай групай і не кожная этнічная група з'яўляецца меншасцю. Паняцце меншасці можна вызначыць праз сутнасць адносін з іншымі этнічнымі групамі, якія прымаюць характар падпарадкавання як у палітычных і прававых пытаннях, так і ў эканамічным жыцці.

Вызначаючы сутнасць этнічных стасункаў, патрэбна адзначыць, што да фактараў, адзначаючых іх, можна аднесці дэмаграфічныя стасункі, напружанасць і колькасць кантактаў паміж этнічнымі групамі; узровень і характар арганізацыі грамадска-палітычных груп; гісторыя і традыцыі ўзаемных кантактаў; ступень адрозненняў паміж гэтымі этнічнымі групамі ў розных галінах грамадскага, палітычнага і эканамічнага жыцця; культурныя асаблівасці кантактуючых этнічных груп.

Вынікам падобных стасункаў павінна быць асіміляцыя. Істотнымі складаючымі працэсаў асіміляцыі з'яўляюцца інтэграцыя і акультурацыя. Інтэграцыя тычыцца сферы грамадскага жыцця, акультурацыя – сферы культуры.

Крэсы – гэта агульнае прадстаўленне. Будучы геаграфічным абшарам, яны мелі свае этнічныя, культурныя і эканамічныя асаблівасці. Назва «Крэсы» азначае не толькі эквівалент тэрыторыі, а перад усім азначае ўласціваю гэтым тэрыторыям гісторыю і цэлую сістэму міжэтнічных адносін. Канец XIX – пачатак XX ст. характарызуецца развіццём нацыянальнай свядомасці і нацыяналізмаў, якія пачалі адбывацца на грамадскім жыцці і ў Беларусі. Вялікая колькасць этнічных груп адзначала не толькі суіснаванне культур, але і дыстанцыю і варожасць. Крэсы II Рэчы Паспалітай, як паўночна-ўсходнія, так і паўднёва-ўсходнія, можна разглядаць як абшар этнічных канфліктаў.

Тэрмін «этнічны» ужываецца да групы, аб'яднання, што не з'яўляецца яшчэ народам, але мае вялікія шансы стаць ім ці далучыцца да іншага народа. Гэты тэрмін ужываецца таксама адносна груп, якія праходзяць этап стварэння народа

ці народнасці. Істотнай часткай такіх груп з'яўляецца вера ў іх супольнае паходжанне, пачуццё агульнасці з іншымі членамі групы, узмацненне групы праз грамадска-палітычную сітуацыю. Дадатковымі фактарамі, узмацняючымі пачуццё агульнасці, з'яўляюцца мова, веравызнанне, культура, а таксама моцная сувязь з тэрыторыяй, якая стварае культурны арэал групы. Свядомасць групы растлумачваецца ў кантэксце існавання іншых груп. Фарміраванню свядомасці спрыяе існаванне іншага, агульнага ў адносінах да групы і асобы фактара, але ў гэтым выпадку пры існаванні шматэтнічных тэрыторый важна асобнасць і адрозненне груп і магчыма ўзнікненне агульных груп і сталых канфрантацый, у якіх група становіцца каля дyleмы, кім яна з'яўляецца адносна іншых груп, што крысталізуе яе свядомасць.

Ва ўмовах стварэння новай польскай дзяржаўнасці асноўнай крыніцай рэгулявання становішча нацыянальных меншасцей на яе тэрыторыі было міжнароднае права. Па заканчэнні Першай сусветнай вайны ў Еўропе ствараецца сістэма бяспекі, заснаваная на Версальскіх мірных пагадненнях. Галоўнай геапалітычнай прычынай падпісання шэрагу дагавораў стаў не толькі факт сканчэння вайны, але і факт узнікнення новых дзяржаў на палітычнай мале Еўропы. Неўпэўненасць краін-пераможцаў у этнічнай сітуацыі ў новых межах паміж такімі дзяржавамі, як Чэхаславакія, Румынія, Венгрыя, Польшча, Германія, Аўстрыя і інш. прывяла да ўзнікнення сістэмы міжнароднага права па забеспячэнню правоў нацыянальных меншасцяў.

Трактаты аб правах нацыянальных меншасцяў былі падпісаныя ў аднабаковым парадку прадстаўнікамі малых дзяржаў. Другі бок – вялікія еўрапейскія дзяржавы ў адносінах да сябе ніякіх абавязкаў не прымалі.

У Польшчы заканадаўства 1918–1939 гг. прадугледжвала раўнапраўе грамадзян незалежна ад веравызнання, нацыянальнасці і мовы. Падобныя заканадаўчыя нормы ўтрымоўваліся ў канстытуцыях 1921 і 1935 гг., а таксама ў так званым малым Версальскім дагаворы ад 1919 г. Акрамя таго, Сейм неаднаразова прымаў пастановы ў абарону правоў нацыянальных меншасцяў.

Тым не менш, практыка адрознівалася ад тэорыі, улады паступова абмежавалі правы меншасцяў, ліквідавалі адукацыю на нацыянальных мовах. У другой палове 30-х гг. польскія ўлады намагаліся павялічыць эміграцыю, каб зменшыць беспрацоўе і перанаселенасць сельскай мясцовасці.

Такім чынам, асноўныя праблемы беларускай меншасці ў II Рэчы Паспалітай ляжаць у плоскасці непасрэдных дзеянняў польскага ўрада да беларусаў як да этнічнай групы, хаця больш адэкватнымі павінны выглядаюць адносіны да беларусаў, як да нацыянальнай меншасці.

СОДЕРЖАНИЕ

Пленарное заседание	3
<i>Вечорко Г.Ф.</i> Трансформация социокультурных ценностей в категории педагогического целеполагания	3
<i>Киндрук Л.Ф.</i> Ценовые аспекты регулирования продовольственного рынка	4
<i>Лециловский П.В.</i> Роль и значение производственных ресурсов в повышении эффективности хозяйствования	6
<i>Мальцевич В.М.</i> Применение двойственных оценок при определении стоимости сельскохозяйственных угодий	8
<i>Сорокина Т.В.</i> Бюджет 2005: новые тенденции и перспективы развития	11
<i>Филипенко В.С.</i> Экономическое обоснование мелиоративных мероприятий ...	12
СЕКЦИЯ I. Развитие хозяйственного механизма агропромышленного комплекса Республики Беларусь	17
<i>Веренич А.Ф., Мееровский А.С., Крюкова Л.И.</i> К вопросу о сохранении бобового компонента в луговых травостоях	17
<i>Галковский С.В., Галковский В.Ф.</i> Результаты использования мелиорированных земель Пинского района	19
<i>Коваленко В.П.</i> Эколого-экономическая оценка способов осушения открытой сетью	21
<i>Колосов Г.В.</i> Влияние антропогенных факторов на изменение почв	23
<i>Коржич В.П.</i> Исследование высокочастотных циклов урожайности зерновых культур в Пинском районе на основе спектрального анализа	25
<i>Кулакова Н.Л.</i> Экономическое состояние молочной промышленности Беларуси	27
<i>Лециловская М.П.</i> Сущность и значение издержек производства	28
<i>Матох С.А.</i> Показатели оценки государственного регулирования агропромышленного комплекса Беларуси	30
<i>Немиро В.А.</i> Возможности улучшения обеспечения сельского населения чистой питьевой и горячей водой	32
<i>Печень В.С.</i> Динамика обеспечения минеральными удобрениями сельскохозяйственных предприятий Бобруйского района	33
<i>Рошка Т.Б., Кислюк С.М.</i> Оценка эффективности производственной деятельности сельхозпредприятий Пинского района	35
<i>Сушко В.И.</i> Проблемы развития маркетинга в аграрном секторе и пути их решения	37
<i>Тихонова Н.В.</i> Оценка эффективности переработки мяса птицы на предприятиях РО «Белптицепром»	39

СЕКЦИЯ 2. Экономическая политика социально-экономического развития Республики Беларусь	42
<i>Володько О.В.</i> Проблемы устойчивости предприятий и моделирование их стратегического развития	42
<i>Давыдова Н.Л.</i> Развитие ипотечного кредитования в Республике Беларусь	44
<i>Денисевич М.Н.</i> Методика анализа фонда заработной платы	46
<i>Зборина И.М.</i> Маркетинговые исследования как фактор повышения качества продукции	47
<i>Зглюй Т.В.</i> Взаимосвязь финансовой устойчивости и налогообложения	49
<i>Кисель И.А.</i> Формирование концепции налогового менеджмента	51
<i>Кузнецова И.А.</i> Актуальность маркетинговой концепции высших учебных заведений на современном этапе	53
<i>Купрейчик Д.В.</i> Управление денежными потоками и финансовым положением	55
<i>Мисюта А.В.</i> Потребитель и качество	57
<i>Михальченко Л.И.</i> Инновационная активность как фактор устойчивого развития предприятия	59
<i>Мусафирова Г.Я.</i> Расчет экономической эффективности внедрения разработанной мастики на основе отходов пенополистирола	61
<i>Невдах С.В.</i> Аналитический инструмент оперативного контроллинга	62
<i>Нестеренко Е.К.</i> Анализ управления персоналом в банке	64
<i>Онищук А.В.</i> Совершенствование внутреннего инвестиционного рынка	66
<i>Полецук С.Н.</i> Стратегическое планирование социально-экономического развития города и региона	68
<i>Семиренко Е.П.</i> Проблемы финансирования жилищного строительства	69
<i>Сергеюк В.С.</i> Совершенствование ресурсной базы коммерческих банков Республики Беларусь	72
<i>Синявская О.А.</i> Совершенствование методики оценки инвестиционной привлекательности эмитентов ценных бумаг	74
<i>Сплошнов С.В.</i> Критерии экономической оценки технологического потенциала банка	76
<i>Чмыр Н.Н.</i> Формирование политики предприятия в современных условиях в области цен	78
<i>Якимченко С.Л.</i> Оценка эффективности деятельности корпораций	80
<i>Яковенко Н.Ф.</i> Проблемы развития СЭЗ «Брест»	81

СЕКЦИЯ 3. Развитие информационных технологий в Республике Беларусь	84
<i>Вишняков Ю.М.</i> Использование современных информационных технологий для активизации творческой деятельности студентов при проведении аудиторных занятий	84
<i>Володько Л.П.</i> Методика оценки качества банковских информационных технологий	85
<i>Глинский О.Ю.</i> CRM-технологии в управлении взаимоотношениями с клиентами	88
<i>Дунько Э.М.</i> Система электронного документооборота высшего учебного заведения	90
<i>Клещева С.А.</i> Конкурентоспособность региона: подходы к исследованию	92
<i>Копытовских А.В.</i> Метод оценки технологических процессов с позиций теории надежности	93
<i>Митянок В.В.</i> Расчет крупномасштабной электрической сети	95
<i>Мусафиров Э.В.</i> Об одном подходе к прогнозированию динамики экономических показателей	98
<i>Павлов П.А.</i> Коэффициенты ускорения и эффективности при распределенной обработке	98
<i>Сидская О.В.</i> Вопросы «идеального» упорядочения	101
СЕКЦИЯ 4. Трансформация социокультурных ценностей белорусского общества	103
<i>Ваткевич В.Ю.</i> Диагностика семейного неблагополучия в г. Пинске	103
<i>Гагуа Р.Б.</i> «Прусские знамена» Яна Длугоша – уникальный источник для изучения Грюнвальдской битвы	105
<i>Децик А.Д.</i> Психолого-педагогическое обеспечение воспитательного процесса в высшем учебном заведении	106
<i>Евстафьев В.А.</i> О формировании системы работы по месту жительства с детьми, подростками и молодежью в г. Пинске	108
<i>Ерзулевич А.С.</i> Законодательная инициатива граждан	110
<i>Крюков В.М.</i> От физической относительности к относительности экзистенциальной	112
<i>Крюков Д.В.</i> Парадигма революции в объяснении современной социально-политической реальности	114
<i>Можейко П.П.</i> Влияние христианских ценностей на становление идеологии белорусского государства	116
<i>Радцевич А.В.</i> Формирование национальной идеи права на достойную жизнь	118

<i>Федечко С.А.</i> Беларусы II Рэчы Паспалітай у кантэксце этнічных тэорый XX стагоддзя	119
<i>Шульга М.Л.</i> Влияние отношений «педагог – учащийся» на формирование отклоняющегося поведения у несовершеннолетних	122

СЕКЦИЯ 5. Модернизация языкового образования в высших учебных заведениях	124
<i>Бутрина Л.В.</i> Проектный метод обучения на занятиях английского языка	124
<i>Гмир П.В.</i> Основные направления развития творчества преподавателя иностранного языка	126
<i>Изотова Л.А.</i> Об организации самостоятельной работы по иностранному языку	127
<i>Колесникович Л.И.</i> Этикет в английском языке	129
<i>Магер Н.У.</i> Аб выкарыстанні вучэбных дзелавых гульніў на занятках па беларускай мове	131
<i>Мартынович В.Г.</i> Преимущества и недостатки тестового контроля знаний	133
<i>Павлович Т.С.</i> Преподавание иностранного языка с учетом специфики высшего учебного заведения	135
<i>Пронина Н.М.</i> Об организации работы с газетными и журнальными материалами при изучении иностранного языка в неязыковом высшем учебном заведении	137
<i>Селюжицкая Л.Н.</i> Обучение иностранным языкам при работе с аутентичными текстами, содержащими интеркультурный компонент	139
<i>Семенюк Ж.П.</i> Использование компьютерных технологий в процессе обучения иностранному языку	141
<i>Скалчинская Н.М.</i> Аутентичность в иноязычном учебном взаимодействии	142
<i>Хмель О.А.</i> Современные тенденции в преподавании иностранных языков ...	145
<i>Юш Г.В.</i> Изучение иностранных языков как фактор социокультурного развития будущего специалиста	146